

3. ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΜΠΟΥΛΙΑΡΙΟΥ

α. Γεωγραφική τοποθέτηση.

β. Το Μπουλιάρι πριν το 1700

γ. Το Μπουλιάρι επί Τουρκοκρατίας.

δ. Η Γορτυνία και το χωριό μας (έως το 1830)

ε. Η οικονομία στη Γορτυνία και το χωριό μας (έως το 1824)

στ. Η οικιστική εξέλιξη της Γορτυνίας και το χωριό μας (18^ο και 190 αιώνα)

ζ. Το Μπουλιάρι στα νεότερα χρόνια.

α. Γεωγραφική τοποθέτηση.

Το Μπουλιάρι είναι ένας από τους τρεις συνοικισμούς της πρώην Κοινότητας Περδικονερίου (οι άλλοι δύο είναι Συριαμάκος και Γαλατάς) και σήμερα αποτελεί οικισμό του Δήμου Τροπαίων και υπάγεται στο Δημοτικό Διαμέρισμα Περδικονερίου. Βρίσκεται στο βόρειο τμήμα του Νομού Αρκαδίας και ανήκει στην επαρχία Γορτυνίας. Απέχει από την έδρα του Δήμου Τροπαίων 8,5 χιλιόμετρα και 92 από την Τρίπολη.

Στο Μπουλιάρι πηγαίνει κάποιος από τον εθνικό δρόμο Τρίπολης – Πύργου, μέσω Τροπαίων – Περδικονερίου. Μπορεί να πάει κάποιος και από το δρόμο Τρίπολης – Πατρών (111), Δάφνη Καλαβρύτων – Πουρναριά – Μουριά - Φράγμα (Πήδημα) – Περδικονέρι ή από Πουρναριά – Κυράς Γεφύρι – Φτεριά. Η τελευταία αυτή διαδρομή έχει ένα μεγάλο τμήμα (σήμερα) χωματόδρομο.

Στο Μπουλιάρι σήμερα (2009) ζουν μόνιμα 38 άνθρωποι, εκ των οποίων 3 παιδιά σχολικής ηλικίας, 6 άτομα κάτω των 50 ετών και οι υπόλοιποι σε...ώριμη ηλικία. Τα πρωτεία ηλικιακά κατέχουν η Παναγιώτα (Πογιώ) χήρα Ι. Τσίρμπα, ο Βαγγέλης και ο Ντίνος Μπαλάσης.

Η επικοινωνία με τα Τρόπαια – εμπορικό κέντρο, Κέντρο Υγείας κλπ – γίνεται με λεωφορείο του Δήμου μια φορά την εβδομάδα. Οι μαθητές μετακινούνται με ταξί.

Β. Το Μπουλιάρι πριν το 1700

Σύμφωνα με την απογραφή GRIMANI το 1700 (Β. 54, αρ. 158) ο πληθυσμός για το TERRITORIO της Καρύταινας (σημερινή επαρχία Γορτυνίας) και για τα χωριά της περιοχής μας είχε ως εξής (τα χωριά τα γράφουμε όπως είναι στην καταγραφή):

IRISTRETTO		DELI TERRITORIO						CARITENA							
ΚΑΡΥΤΑΙΝΑ		A	N	T	P	E	Σ	Γ	Υ	Ν	Α	Ι	Κ	Ε	Σ
Χωριά	Οικο γέ νιες	1 έως 16	16 έως 30	30 έως 40	40 έως 50	50 έως 60	60 και πάνω	1 έως 16	16 έως 30	30 έως 40	40 έως 50	50 και πάνω	Σύν ο λο		
Cutussa	10	2	3	4		1	2	6	3	3	2	2	28		
Gallata	13	3	1	5	4	1	2	8	3	6		2	35		
Servu	20	9	6	6	6	4	1	16	4	8	2	4	66		
Cazzulia	9	11	6	3	3	2	1	9	3	4	3	2	47		
Cavulia	3	2	1		1		1	3	1	1	1		11		
Scramnia	4	2	1	2	1	1		4	2	1	2		16		
Bulliari	20	15	8	5	4	3	5	17	4	3	6	11	81		
Lesmus	11	5	5	5	1		1	7	6	4	1	2	37		
Chierpini	19	26	7	8	3	1	5	18	8	7	1	6	90		
Valtesinico	46	37	21	22	8	4	7	35	23	19	8	8	192		
Glogova	16	9	4	7	3	4		18	7	7	4	1	64		
Vitina	113	50	37	40	24	16	13	81	49	33	24	18	385		
Solomades	4	4		1	2		1	8		3	1	1	21		
Glanieza	22	17	3	9	5	3	5	13	12	8	1	1	77		

Το χωριό μας υπαγόταν στο TERRITOPPIO DI CARITENA. Όπως βλέπουμε και στον πίνακα το Μπουλιάρι είχε 20 οικογένειες, 40 άνδρες και 41 γυναίκες. Από τους άνδρες ήταν από 1 έως 16 ετών 15, ΑΠΟ 16 έως 30 ετών 8, από 30 έως 40 ετών 5, από 40 ετών έως 50 ετών 4, από 50 έως 60 ήταν 3 και από 60 και πάνω 5. Στις γυναίκες αντίστοιχα είχαμε 17, 4, 3, 6 και 11. Σύνολο κατοίκων 81.

ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ*										
(α) = Δραγόνοι 1968, (β) = Δραγόνοι 1699, (γ) = Κόρινθος 1699, (δ) = Pacifico 7704, (ε) = Rouqueville 1815, (ς) = Φορολογικά 1820, (ζ) = Φορολογικά 1822, (η) - Expedition 1829, (θ) = Απογραφές 1849-1879.										
Territorio Καρύταινας	(α)	(β)	(γ)	(δ)	(ε)	(ς)	(ζ)	(η)	(θ)	(θ)
Cipolli - Τσιπόλι: *Τουθόα	99	94	92	35	81	70	54	72	93	
Rechuni - Ρεκούνι: * Λευκοχώριον	98	93	91	39	82	7	14	/3	92	
Mavrades - Μανυράδες	10	81	83	99	-	-	61	71	95	
Cutusa - Χουρούσα	87	84	81	30	11	-	.	5	96	
Gallata - Γαλατά	89	8?	79	8	11	-	55	11	84	
Servu- Σερβου	97	91	89	91	67	59	-	11	28	
Cazzullia - Κουτσουλιά Περδικονέριον	90	83	80	97	12	78	53	11	80	
Cavulia - Καβούλια	44	46	44	58	-	-	-	3	-	

Scramnia - Σκραμνιά	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bouliari- Μπουλιάρι	47	45	41	40	11	10	6	39	82

Στον παραπάνω πίνακα καταγράφονται τα χωριά της επαρχίας της Καρύταινας στις απογραφές από το 1698 έως το 1879. Κάτω από τα στοιχεία (α) έως (θ) αναγράφονται οι αύξοντες αριθμοί των χωριών στα αντίστοιχα έγγραφα των διαφόρων απογραφών. Όπως βλέπουμε και παραπάνω, στις βενετικές πηγές, εμφανίζεται σαν χωριό και η (ή τα) Καβούλια και σ' ένα έγγραφο του 1698 βρίσκουμε το σύνθετο τύπο Καβούλια - Μπουλιμέτι και σε ένα άλλο έγγραφο του 1829 μαζί Τσιάρνη · Καβούλια. Επίσης παρουσιάζεται μόνο μια φορά στις βενετικές πηγές ο οικισμός Σκραμνιά (απογραφή του 1700) και με βάση τα ονόματα των γειτονικών χωριών στον κατάλογο του 1700, θα πρέπει να βρισκόταν στην περιοχή Τσιάρνης - Καβούλιας - Μπουλιαρίου.

γ. Το Μπουλιάρι επί Τουρκοκρατίας

Στον παρακάτω πίνακα βλέπουμε τα χωριά των σημερινών δήμων Τροπαίων, Λαγκαδιών, Κοντοβάζαινας και κάποιων άλλων, με τους πληθυσμούς τους, τις οικογένειες και τον ετήσιο φόρο που πλήρωσαν από τον Οκτώβριο του 1819 έως το Σεπτέμβριο του 1820.

Το χωριό μας όπως φαίνεται από τον πίνακα πλήρωσε 545,14 γρόσια φόρο, είχε 43 άτομα και ήσαν 8 οικογένειες, η κάθε οικογένεια πλήρωσε 68,07 γρόσια ή κάθε άτομο 12,27 γρόσια.

ΠΙΝΑΚΑΣ Α 7-2 Β

Ετήσια φορολογική επιβάρυνση κατά χωριό, οικογένεια και άτομο στη Γορτυνία

α/α	Χωριό	(Οκτ. 1819 -		Σεπτ. 1820)		
		α	β	γ	α/β	α/γ
1.	ΛΑΓΚΑΔΙΑ	19272:06	2374	462	8:04	41:28
2.	Ρεκούνη	2.983:06	387	75	7:28	39:30
3.	Τσίπολη	693:02	77	15	9	46:08
4.	Φούσκαρι	160:03	(64)	11	2:20	14:22
5.	ΚΟΝΤΟΒΑΖΑΙΝΑ	6.391:30	1028	170	6:08	37:24
6.	Βάχλια	2.ζ)51:06	409	65	7:08	45:16
7.	Βελημάχι	2.074:33	338	52	6:05	39:36
8.	Βούτσι	2.963:29	112	19	25:22	150:28
9.	Καρδαρίτσι	1.485:27	199	27	7:18	55
10.	Μοναστηράκι	2.<357:08	301	49	9:32	60:14
11.	Ξηροκαρύταινα	2.350:02	63	13	37:12	180:30
12.	Παραλόγγοι	4.451:05	188	34	23:28	131:08
13.	Ποδογορά	251:09	130	24	1:38	10:18
14.	Σταυροί	631 :24	(84)	15	7:20	42
15.	ΒΕΡΒΙΤΣΑ	4.711:20	768	141	6:05	33:16
16.	Αλβανίτσα	761:20	73	12	9:32	59:28
17.	Βάναινα	287:08	96	15	2:39	19:05
18.	Βυζίτσι	3.499:20	440	79	7:39	44:12
19.	Βρετεμπούγα	1.586; 20	178	(34)	8:37	46:26
20.	Καλιάνι	2.608:16	299	53	8:29	49:08
21.	Κατσουλιά	906:28	122	18	7:29	50:15
22.	Λεσμοί	308:06	42	8	7:13	'38:20
23.	Μπουλιάρι	545:14	43	8	12:27	68:07
24.	Σκούντου	(101:20)				
25.	Σπαθάρι	997:28	183	34	5:18	29:14
26.	Συριάμου	575:32	88	19	6:22	30:12
27.	ΜΠΕΛΕΣΙ	3.0*44:01	121	32	25:06	95:05
28.	Ράχες	482:31	206	37	23:18	130:21
29.	Χώρα	249:20	197	35	12:27	71:27
30.	ΑΣΠΡΑ ΣΠΙΤΙΑ	2.934:31	389	79	7:22	37:08
31.	Νεμούτα	4.654:16	705	106	6:24	43:36
32.	Μοστενίστα	10.817:21				
	Σύνολο (30)	84.299:2	17372	1741	11:17	48:17

δ. Η Γορτυνία και το χωριό μας (έως το 1830)

Τα στοιχεία που αναφέρονται στη δημοσιογραφική εξέλιξη της Γορτυνίας είναι ελάχιστα τις αρχές του 18ου αιώνα.

Η βενετική απογραφή του 17ου αναφέρει 11.751 κατοίκους εγκατεστημένους σε 136 χωριά. Τα 122 από τα 136 χωριά της απογραφής, που κατοικούνταν σταθερά ως το 1830, αυξάνουν τον πληθυσμό τους από

1α. Ο ελληνικό πληθυσμός στην Πελοπόννησο κατά τη Β' Τουρκοκρατία						
έτος	1715	1770	1780	1800	1810	1821
πληθυσμός (σε χιλιάδες)	210	300	270	308	348	400

11,751 κατοίκους, το 1700, σε 31.269 το 1830. Η αξιόλογη αυτή πληθυσμιακή μεταβολή μας δίνει ένα μέσο ετήσιο ρυθμό αύξησης 7,88%, σε σχέση με το ποσοστό 4,96% της Πελοποννήσου γενικά!

Από τα στοιχεία της γαλλικής απογραφής, το 1830, πληροφορούμεθα ότι στη Γορτυνία υπήρχαν 7.005 οικογένειες με συνολικό πληθυσμό 34.471 κατοίκους.

Από νεότερες απογραφές εκτιμάται ότι στα 156 χωριά της Γορτυνίας ζούσαν 37.090 κάτοικοι και ήταν 7526 οικογένειες. Την περίοδο της επανάστασης του 1821 υπήρξε μείωση 5% του πληθυσμού, περίπου, τότε ο πληθυσμός ήταν 40.000 έως 42.000 κάτοικοι. Αυτό προκύπτει από μια απογραφή του Καζά της Καρύταινας το 1811, από τα κατάστιχα του Rouqueville από μια εκτίμηση του Κανέλλου Δεληγιάννη, η οποία διασώθηκε από κατάστιχο του Ρήγα Παλαμήδη, που μιλάει για 856 Τούρκους και 42.000 περίπου Έλληνες και από μια εκτίμηση του Μ. Οικονόμου, ο οποίος το 1821 υπολογίζει τους κατοίκους της Γορτυνίας σε 40.000.

1β. Ο ελληνικός πληθυσμός στη Γορτυνία κατά τη Β' Τουρκοκρατία						
έτος	1715	1770	1780	1800	1810	1821
πληθυσμός (σε χιλιάδες)	15	30,35	26,95	31	34,2	39

2. Τα χωριά της Γορτυνίας (1700 - 1830)

περιοχή	Έρημα		νέα		1830	
	1700	1700-1830	1700-1830	1830	οικογ,	Κάτοικοι
1	47	6	3	44	3,903	18.894
2	35	1	21	55	1.924	9.799
3	39	2	20	57	1.699	8.397
σύνολο	121	9	44	156	7.526	37.090

Η ενδημική πανούκλα δε έπληξε τον ορεινό γορτυνιακό χώρο της περιόδου 1700 -1770, όπως πληροφορούμεθα από τις αναγραφές στους κώδικες των μοναστηριών της Δημητσάνας. Δε συνέβει όμως το ίδιο και με την μεγάλη επιδημία πανούκλας που ξέσπασε το 1788 και ξαπλώθηκε σ' όλη την

Πελοπόννησο ως το 1891,

σε ακιδογράφημα χαραγμένο στην εσωτερική πλευρά του δυτικού τοίχου στο μοναστήρι της Ζωοδόχου Πηγής στη Στεμνίτσα, βρίσκουμε την εξής αναφορά στο γεγονός: «1770 μόλεμα εις όλον τον Μορέα».

Η μεγάλη αυτή επιδημία μείωσε τον πληθυσμό κατά 1 %

				γ. Βερβίτσα				
α/α	1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Βερβίτσα			Βερβίτσα	598	141	698	141
2.	Αλβανίτσα			Αλβανίτσα	66	12	66	12
3.			Βάναινα και Παλαιοβάναινα	Βάναινα και Παλαιοβάναινα	87	15	87	15
4.	Βοετειπούνα			Βοετειπούνα	162	24	162	24
5.	Βυζίτσι			Βυζίτσι	400	79	400	79
6.	Γαλατάς			Τσεοβίκος και Γαλατάς		17	36	17
7.	Καλιάνι			Καλιάνι και	272	53	272	53
8.			Μπεγρού	Μπεγρού				
9.	Κατσουλιά			Κατσουλιά ,	111	18	111	18
10.			Κόκλα	Κόκλα	52	9	52	9
11.			Λατζόι	Λατζόι			25	5
12.	Λεσμοί			Λεσμοί	38	8	38	8
13.			Μάγουσι	. Μάγουσί	38	8	38	8
14.			Μαζαράκι	Μαζαράκι	-	4	20	4
15.			Μαυρόκαμπος, απάνυ	Μαυρόκαμπος απάνω	95	20	95	20
16.			Μαυρόκαμπος κάτω	Μαυρόκαμπος κάτω	80	17	80	17
17.			Μελιδόνη	Μελιδόνη	-	-	25	5
18.	Μπουλιάρι			Μπουλιάρι (Μανουσάκι	39	9	39	9
19.			Παλιοχώρι	Παλιοχώρι	-	-	25	5
20.	Ρακοβοόνη							
21.	Ρένεσι			Ρένεσι	110	26	110	26
22.	Σκοόντοη			Σκοόντοη			25	5
23.	Σπαθάρι			Σπαθάρι	166	34	166	34
24.	Συριάμου			Συριάμου	80	19	80	19
Σύνολ	14	1	10	23	2.503	492	2.659	523

1: Χωριά το 1700, 2: χωριά που ερημώνονται το 18ο αιώνα, 3: χωριά που δημιουργούνται το 18^ο αιώνα, 4: χωριά το 1830 (γαλλική αποστολή), 5: κάτοικοι το 1830 (γαλλική αποστολή), 6: οικογένειες το 1830 (γαλλική αποστολή), 7: εκτίμηση κατοίκων το 1830, 8: εκτίμηση οικογενειών το 1830.

ε. Η οικονομία στη Γορτυνία και το χωριό μας (έως το 1824)

η πολεμική περίοδος (1821 – 1824) είχε αρνητική επίδραση στην πορεία της οικονομίας. Αξιοσημείωτη είναι η μείωση της παραγωγής και η ελαχιστοποίηση του εμπορίου. Οι αυξημένες δημοσιονομικές δαπάνες για την συντήρηση των στρατευμάτων επιδεινώνουν την κατάσταση. Η έλλειψη οργάνωσης και διαχειριστικής εμπειρίας διευκολύνουν τη δράση των καιροσκόπων και των ατόμων με μειωμένη εθνική συνείδηση. Τα γεγονότα δείχνουν, ότι ήταν πολλοί αυτοί που είδαν την επανάσταση σαν μια μικρή καλή ευκαιρία για εύκολο πλουτισμό.

Ο αρχικός ενθουσιασμός και η αυθόρμητη αποστολή τροφίμων και εφοδίων στα στρατόπεδα από τις οικογένειες των στρατιωτικών δεν μπορούσε να κρατήσει για πολύ. Σύντομα οι στρατιώτες απαιτούν μισθούς και διατροφή. Η αυξημένη έκταση των πολεμικών επιχειρήσεων μεγαλώνει τις ανάγκες σε πολεμοφόδια και τροφοδοσία. Τις σημαντικές αυτές απαιτήσεις έπρεπε να καλύψει το Εθνικό Ταμείο, που είχε πόρους: τα λάφυρα, τα δάνεια (εσωτερικά και εξωτερικά) τις εισφορές (φόρους) και τις προσόδους.

Εμείς θα σταθούμε σ. αυτό το τελευταίο, τις προσόδους, που έχουμε και κάποια στοιχεία για το χωριό μας.

Με τη δεύτερη προκήρυξη της στις 30 Μαΐου 1821, η πελοποννησιακή Γερουσία, όριζε στην έκτη παράγραφο τις δημόσιες προσόδους από τα προϊόντα της γης, 10% για τα ιδιόκτητα και 30% για τα εθνικά κτήματα. Οι αναλογίες αυτές έμειναν αμετάβλητες στη διάρκεια της Επανάστασης και θεσμοθετήθηκαν

με το σχετικό Νόμο 1, περί αποδεκατώσεως. Με μερικούς άλλους ακόμα νόμος, όπως οι ΔΖ, Λθ., ΜΒ., καλύπτονταν τα διάφορα γεωργικά προϊόντα. Ουσιαστικά διατηρήθηκε το φορολογικό σύστημα της Τουρκοκρατίας με ελάχιστες ελαφρύνσεις. Οι πρόσοδοι έβγαιναν σε δημοπρασία, στην αρχή κατά χωριό ή μικρές ομάδες γειτονικών χωριών, από το 1823 όμως, και μετά παρατηρείται η τάση να αγοράζονται συνολικά οι πρόσοδοι κάθε επαρχίας. Τη δυνατότητα αυτή έδινε μια ειδική σημείωση της "Διατάξεως" που εξέδιδε η Διοίκηση. Εύλογο ήταν οι κοτζαμπάσηδες και οι μεγαλοκαπεταναίοι να διαθέτουν αυτοί τα χρήματα που απαιτούνταν για την αγορά των προσόδων.

Στα Γενικά Αρχεία του Κράτους βρήκαμε 25 πωλητήρια που καλύπτουν για το 1822 το τμήμα Ακοβας και Πέρα Μεριάς, που αναφέρεται σε 44 χωριά μεταξύ αυτών και το Μπουλιάρι.

Οι πρόσοδοι του Μπουλιαρίου, όπως δείχνει και ο παρακάτω πίνακας πουλήθηκαν 200 γρόσια, το 1822. αγοραστής ήταν ο Αθανάσιος Δεληγιαννόπουλος και ο Κανέλλος Γκουσιακλής, τα δε κτήματα ήταν εθνικά. Εδώ συναντάμε το όνομα Γκουσιάκης (Γκουσιακλής αναφέρεται!) Κανέλλος που σημαίνει ότι οι Γκουσιακαίοι υπήρχαν προεπαναστατικά στο Μπουλιάρι και ο Κανέλλος, για να αγοράσει προσόδους, ήταν ένα "βασταγμένος" της εποχής.

Επίσης, σαν αγοραστής στις προσόδους του Βυζικίου, το 1822 συναντάμε κάποιον Μπαλάση, χωρίς να αναφέρετε το βαφτιστικό του όνομα, που σημαίνει ότι και οι Μπαλασαίοι υπάρχουν προεπαναστατικά στη Γορτυνία. (πίνακας!)

Οι πρόσοδοι στη Γορτυνία, από το 1822 έως το 1824, πήραν μεγάλη αύξηση, περίπου 65%, λόγω των μεταπωλήσεων και υπενουκιάσεων από τους κοτζαμπάσηδες. Όπως βλέπουμε στον παρακάτω πίνακα (πίνακας 2), το Μπουλιάρι μαζί με το Ρεκούνη και το Συριάμου πλήρωσαν το 1822 900 γρόσια και το 1824 πλήρωσαν 1.410 γρόσια, αύξηση 56,66%.

Πίνακας 1

Στοιχεία πωλητηρίων των προσόδων του 1822 στο τμήμα Ακοβας και Πέρα Μεριάς της Γορτυνίας			
Όνομα χωριού	Τιμή πώλησης	Αγοραστής	Παρατηρήσεις
Λαγκάδια-Κόκλα-	2.000	Κων. Δεληγιάν-	εθνικά και

δέλα		νης, Αθ. Δεληγιάν- νης, Μιχ. Οίκονομό- Λουλος	ιδιόκτητο
Ρεκούνι-Συριάμου	700	Αθ. Δεληγιάννης	εθνικά
Κοορτάκι			
Αναζήρι-Κατζουλιά- Τζίπολη-Γαλατάς με Ρακοβούνι	1,350	Κων. Δεληγιάννης	ιδιόκτητα
Ποδογορά (εκτός από το εθνικό αμπέλι)	3.250	Κωνσταντης Βλαχοβα- σίλης	έθνικό
Μπουλιάρι	200	Αθων. Δεληγιαννό- πουλος, Κανέλλας Γκοοσιακλής	εθνικό
Βυζίτσι	510	Νίκος Κωνσταντής Σπυρόπουλος και Μπαλάσης	ιδιόκτητο
Χώρας (εκτός από τις ελαίες)	2.050	Αθ. Δεληγιαννόποο- λος	εθνικό
Βούτζι	1.675	Αθαν. Δεληγιαννό- πουλος	εθνικό
Βελημάχιο-Κορδαρί- τζι-Παραλογγοί	700	Αργύρης Αποσκίτης	ιδιόκτητα

Πίνακας 2

Σύγκριση τιμών προσόδων 1822 και 1824 στη Γορτυνία						
α/α	Χωριό	1822	1824	Μεταβολή	%	Πηγή
1	Νεμούτα	1.200	1.700	500	41,66	1822, Γ.Α.Κ
2	Χώρα	1.050	1.900	850	80,95	Υπ. Οικ.
3	Ράχες	1.550	2.800	1.250	80,64	
4	Σταυρί	1.150	1.800	650	56,52	1824, Γ.Α.Κ
5	Βούτζι	1,675	2.500	825	49,25	Εκτελεστικό
6	Μοναστηράκι	560	900	340	60,71	φ. 62
7	Βελημάχι- Καρδα- ρίτζι- Παραλογγοί	700	1.750	1.050	150,00	
8	Βάγλια	600	1.300	700	116,66	
9	Βρετεμπούγα	370	600	230	62,16	
ΙΟ	Αλβάνιτσα·Φούσ·	425	640	175	41.17	

	καρι				
Π	Βυζίτσι	510	300	(210)	(41,11)
12	Μπουλιάρι- Ρεκούνη -Συριάμου	900	1.400	510	56,66
	Σύνολο	10.690	17.600	8.910	64,64

στ. Η οικιστική εξέλιξη της Γορτυνίας και το χωριό μας (18^ο και 19^ο αιώνα)

Τα γεωγραφικά όρια της επαρχίας μας, παρά τις διαδοχικές εναλλαγές κατακτητών, δεν αλλοιώθηκαν ριζικά ως την εποχή της ελληνικής διοίκησης. Το territorio (περίπου επαρχία) της Καρύταινας του 1700, μετατράπηκε σε Κάζα Καρύταινας στη δεύτερη περίοδο της Τουρκοκρατίας (1715- 1821). Στη συνέχεια, όταν το 1823 δημιουργήθηκε το νεότερο διοικητικό σχήμα και κυρίως το 1837, όταν πήρε οριστική μορφή του, ο Καζάς της Καρύταινας έγινε επαρχία Γορτυνίας. Έχασε ένα μέρος των χωριών του προς όφελος άλλων επαρχιών.

Ο πληθυσμός είχε αυξομειώσεις όπως και τα χωριά και οι οικισμοί. Ο πληθυσμός το 1715 ήταν 15.000 περίπου και το 1879 53.887 κάτοικοι (πίνακας 1) (πίνακας 2). Από τα στοιχεία του καταλόγου του F. Rouqieville, παίρνουμε χρήσιμες πληροφορίες για τον αριθμό των χωριών και των ονομάτων τους. Από το 1700 έως το 1815 εμφανίζονται 29 νέα χωριά αλλά ωστόσο υπάρχουν και κάποια άλλα που ερημώθηκαν μεταξύ του 1700 και 1829. Αναφέρονται χωριά ερημωμένα, σε σύνολο 139, ένα ποσοστό αρκετά μεγάλο. Παραθέτουμε ενδεικτικά τη διακύμανση του πληθυσμού 3 χωριών (πίνακας 3).

Οι δεκαετίες μετά την επανάσταση του 1821 και η συγκρότηση του νέου ελληνικού κράτους αποτελούν μια νέα περίοδο για την οικιστική ιστορία επαρχίας Γορτυνίας. Η θεσμική και οικονομική ενοποίηση της χώρας δημιούργησε νέες προοπτικές για τη βελτίωση των ορίων εκμετάλλευσης της γης και την ανάπτυξη της γεωργίας και τότε διαμορφώνεται ένα μεταναστευτικό ρεύμα προς τις εύφορες πεδιάδες της Πελοποννήσου και έτσι έχουμε από το 1851 έως το 1861 μείωση του πληθυσμού της Γορτυνίας κατά το 8,1 %. Από το έγγραφο "Δραγόνι 1699" (αρχείο Grimani) που είναι αντίγραφο ελληνικού εγγράφου στα βενετικά, βλέπουμε στις 15 Απριλίου 1699, το κουμπάρτο (κανονισμός, διαταγή, για τη συντήρηση των 150 δρα-γόνων (στρατιώτες, πολεμιστές που ανήκουν στο σώμα του ελαφρού ιππικού, λατινική λέξη) όπου τη συντήρηση κάθε δραγόνου αναλαμβάνουν 14 σπίτια. Όπως βλέπουμε στον παρακάτω πίνακα το χωριό μας μαζί με την Καβούλια και την Κουκουλίστρα αναλαμβάνει τη συντήρηση 3 δραγόνων (πίνακας 4). Από το έγγραφο "Κόρινθος 1699" (αρχείο Grimani) που είναι αντίγραφο του ελληνικού εγγράφου στα βενετικά, βλέπουμε στις 15 Απριλίου 1699, το κουμπάρτο, φτιαγμένο από τους Συντίχους της Καρύταινας και αφορά τις υποχρεώσεις των χωριών "για τους ανθρώπους των χαντακιών της Κορίνθου". Δε φαίνεται να πρόκειται για έργα ενίσχυσης των οχυρώσεων του Εξαμιλίου ή για απόπειρα διάνοιξης του Ισθμού της Κορίνθου για την οποία υπάρχουν κάποιες ασαφείς πληροφορίες. Οι «άνθρωποι των χαντακιών» ήταν 138 και τη συντήρηση, του καθενός είχαν αναλάβει 15 σπίτια. Το χωριό μας μαζί με την Καβούλια, την Κουκουλίστρα και το Κάτω Συριάμου αναλαμβάνει τη συντήρηση 1 ½ ανθρώπου των χαντακιών (πίνακας 5).

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

Ο ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΤΟΥ ΠΡΩΗΝ TERRITORIO ΤΗΣ ΚΑΡΥΤΑΙΝΑΣ ΣΤΙΣ ΑΠΟΓΡΑΦΕΣ ΤΟΥ 19 ^{ου} ΑΙΩΝΑ				
ΕΤΟΣ	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ	ΑΥΞΗΣΗ %	ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	ΑΥΞΗΣΗ %
1815	28.710			
1829	34.723	19,2	417.000	
1849	47.287	38,2	528.176	26,6
1851	48.638	2,8	527.475	0,0
1861	44.688	-8,1	579.201	9,8
1879	55.887	20,1	715.708	23,6

ΠΙΝΑΚΑΣ 2

	1700	1829	1849	1879
Συνολικός αριθμός κατοίκων	11.773	34.223	49.161	56.017
Συνολικός αριθμός χωριών	121	127	142	140
Χωριά με λιγότερους από 50 κατοίκους	49	12	8	9

ΠΙΝΑΚΑΣ 3

Χωριά		1700	1829	1849	1879
Αρκουδόρεμα	κάτοικοι	525	814	499	45
Γαρζενίκο	κάτοικοι	82	506	639	104
Μαγούλιανα	κάτοικοι	179	1.711	2.335	814

ΠΙΝΑΚΑΣ 4

ΔΡΑΓΟΝΟΙ 1699			
1699 Απριλίου 15, το κουμπάρτο δια τους 150 δραγόνους, να γράφουν τον κάθε δραγόνο από σπίτια 14 και δια τους 138 ανθρώπους των χαντακιών, να πληρώνουμε τον κάθε άνθρωπο από σπίτια 15.			
Ποδογορά	Σπίτια	20	Δραγόνι 2
Απάνω Συριάμου	σπίτια	8	
Μπουλιάρη	σπίτια	22	
Καβούλια	Σπίτια	3	Δραγόνι 2
Κουκουλίστρα	σπίτια	3	
Βάχλια	σπίτια	40	Δραγόνι 3
Αγιολιά	σπίτια	2	

ΠΙΝΑΚΑΣ 5

ΚΟΡΙΝΘΟΣ 1699	
Caritena	
Γλόγοβα	
Γλανιτζιά	Ανθρώπους 4 ½
Ποδογορά	
Απάνω Συριάμου	
Μπουλιάρη	
Κάτω Συριάμου	Ανθρώπους 1 ½
Κουκουλίστρα	
Καβούλια	
Βάχλια	
	Ανθρώπους 3
Αγιολιά	

ζ. Το Μπουλιάρι στα νεότερα χρόνια

Θα αρχίσουμε την αναφορά μας από τη δημιουργία του νέου ελληνικού κράτους και συγκεκριμένα από το 1834, οπότε η μικρή τότε Ελλάδα χωρίστηκε σε νομούς και δήμους. Με το Β.Δ. 9-11-1834 που δημοσιεύτηκε στο ΦΕΚ16/1835 "περί του σχηματισμού των δήμων του νομού Αρκαδίας και μέχρι το 1840 το χωριό μας εντάχθηκε στο δήμο Θελπούσης με έδρα τη Βερβίτσα (Τρόπαια). Με το Β.Δ. 27-11-1840 που δημοσιεύτηκε στο ΦΕΚ 5/1841 το χωριό μας εντάχθηκε στο δήμο Τροπαίων. Με το νόμο ΔΝΖ/1912 και συγκεκριμένα με το Β.Δ. 18-8-1912 που δημοσιεύτηκε στο ΦΕΚ Α 252/1912 εντάχθηκε στην κοινότητα Κατσουλιάς, η οποία το 1958 μετονομάστηκε σε κοινότητα Περδικονερίου στην οποία παρέμεινε μέχρι και το 1998 οπότε με το σχέδιο "Καποδίστριας" και το Ν.2539/ 97 που δημοσιεύτηκε στο ΦΕΚ Α244/ 4-12-97 εντάχθηκε στο δήμο Τροπαίων μαζί με τα παρακάτω χωριά και οικισμούς : Τρόπαια, Βυζίκι, Σταυροδρόμι, Δόξα, Καλλιάνι, Περδικονέρι, Γαλατά, Συριάμου, Καστράκι, Λιβαδάκι, Νεοχώρι, Ράχες, Τριτοταμιά, Χώρα και Αετοράχη.

Η φήμη που ακούγαμε από τους γεροντότερους ότι το χωριό μας υπήρξε μεγάλο, έγιναν 5 ή 7 γάμοι μια μέρα και άλλα παρόμοια, μάλλον αναφέρεται σε εποχές παλαιότερες της Τουρκοκρατίας, γιατί τα τελευταία διακόσια χρόνια ο πληθυσμός του χωριού μας διαψεύδει περίτρανα αυτή τη φήμη και η διακύμανση του πληθυσμού έχει ως εξής :

Το 1815 κάτοικοι 75

Το 1834 κάτοικοι 122 (πιθανότατα μαζί με το Συριαμάκο).

Το 1851 κάτοικοι 37

Το 1861 κάτοικοι 38

Το 1879 κάτοικοι 146

Το 1889 κάτοικοι 51

Το 1896 κάτοικοι 48, άρρενες 21, θήλειες 27.

Το 1907 κάτοικοι 72, άρρενες 30, θήλειες 42.

Το 1912 που εντάχθηκε στην Κοινότητα Κατσουλιάς είχε 68 κατοίκους.

Το 1920 κάτοικοι 68, άρρενες 33, θήλειες 35.

Το 1928 κάτοικοι 100, άρρενες 53, θήλειες 47.

Το 1940 κάτοικοι 229, άρρενες 116 θήλειες, 113 (πιθανότατα μαζί με το Συριαμάκο)

Το 1951 κάτοικοι 113.

Το 1961 κάτοικοι 88.

Το 1971 κάτοικοι 108.

Το 1981 κάτοικοι 97.

Το 1991 κάτοικοι 87.